

בעזרת השי"ת

גליון פרשת ויגש

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ רבי יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא וכוט"ס

שיחת מו"ר שליט"א לפרשת ויגש

**וַיִּגַשׁ אֱלֹהֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדֹבָר נָא עֲבַדְךָ דְבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יַחַר
אִפְךָ בְּעֲבָדְךָ כִּי כְמוֹךָ בְּפָרְעָה.**

הנה נודע אשר לשון ויגש רומז על פיוס ותפילה, ובכתבי רבינו האר"י איתא שיוסף רומז למדת היסוד, ויהודה למדת המלכות, וז"ס הפסוק ויגש אליו יהודה שע"י שהאדם מתפלל באופן של פיוס ותפילה נעשה יחוד יסוד ומלכות, ובכח היחוד שנעשה, זוכה האדם לפעול שפע וישועה בתפילתו.

ולבאר הענין כיצד יזכה האדם לזה, יובן עפ"י הנודע בענין י"ג מדות של רחמים שאנו מזכירים בתפילה, והם ה' ה' אל רחום וחנון וכו', שענינם רב ונשגב לעורר ולפעול רחמים, ולכאורה יש להבין כיצד יפעל האדם רחמים ע"י שיוזכר הי"ג מדות האלו וכי זה איזה סגולה או ענין שע"י שיאמר זאת יתעוררו הרחמים, ומסתמא יש כאן איזה לימוד ועומק.

ולהבין זאת, הנה נודע מהסה"ק אשר השי"ת ברא את עולמו להיטיב לבריותיו, וכחלק מההטבה הזאת נתן השי"ת בחירה בעולם שכביכול נדמה לאדם שיכול לעשות כל מה שיחפוץ ואין דין ואין דיין ח"ו, בכדי שיהיה לו לאדם בחירה לבחור בין טוב לרע, ועי"כ שיבחר בטוב ירבה השי"ת את שכרו ויקבלו בדין ולא בתורת נדבה.

והנה היות השי"ת מלך מלכי המלכים, ומלך במשפט יעמיד ארץ דכמו להבדיל שבכל מדינה מסודרת יש דין ומשפט, ויש חוקים השייכים לאותה המדינה בכדי שלא יעשה כל א' מה שלבו חפץ, ויש משטרה ועונשים בכדי לראות שיהיה סדר וישמרו על חוקי המדינה, כך להבדיל השי"ת אע"פ שהוא אבינו ואנו בניו והוא אוהב וחומל עלינו, מצד סדר העולם שם חק ומשפט לבל יהיה העולם הפקר ולא יהיה ח"ו מצב של איש את רעהו חיים בלעו, ונתן לנו ברחמיו הרבים את תורתו הק' אשר כל מי שעוסק בה ידע היטב את חוקי השי"ת ורצונו כיצד יתנהג האדם לטוב לו בזה ובבא, וכן איתא בתורתנו הק' גודל השכר למי שמקיימה, ועונשים המרים למי שמזלזל בה, כך שנתנו לאדם סיוע מן שמיא לבחור בטוב ולברוח מהרע, כי יודע האדם שאם יבחר ברע עלול הוא להענש בעונשים קשים ומרים וכדאי' בחז"ל כל האומר הקב"ה ותרן יוותרו מעוהי.

ולכן איתא בחז"ל שאם רואה האדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו, שמרמזים לו מן שמיא שיתקן את מעשיו וישוב בתשובה שלימה לפניו יתברך, וכל מטרת העונשים והיסורים אינם אלא חסד עליון מאת ה' לעורר את האדם לנקותו ולזככו מעונותיו, אם מגלגול זה או מגלגולים קודמים וכל מיני חשבונות שמים הידועים רק להשי"ת, ולא יצטער או יבעט ביסורים ח"ו, באשר ידע נאמנה שהכל מאת השי"ת הוא לטובתו, או מחמת שיש לו איזה ענין לתקן מגלגול זה או אחר, או חשבון אחר או סיבה אחרת מאתו יתברך, באשר בכל דבר יש איזה חשבון, ואבינו שבשמים האוהב את בניו כל הנהגתו עמהם לטובתם להיטיבם לאחריתם.

אמנם לגודל אהבתו אותנו, נתן לנו סוד ודרך כיצד נמתיק את הדינים והיסורים, שאע"פ שלטובה הם כמו שאמרנו, אמנם אנו מבקשים תמיד מהשי"ת הראנו ה' חסדך שנזכה תמיד להנהגת חסדים מגולים, ולזה גילה לנו את סוד הי"ג מדות הרחמים שאע"פ שהשי"ת הוא מלך והנהגתו עפ"י דין וסדר העולם זהו רק באופן הרגיל, אולם בעת שהאדם מבקש מהשי"ת רחמים, שירחמו עליו ולא מבעט ביסוריו אלא ההיפך מצדיק עליו את הדין באומרו הלא השי"ת מלא רחמים והוא אבי שבשמים ואם הוא עושה עימי כך בוודאי יש איזה חשבון נעלם בזה,

וע"כ מבקש מהשי"ת שיחמול וירחם עליו, כי כל ענין הרחמים הוא למי שלא מגיע לו, כי למי שמגיע טובות מגיע לו בדין, אבל מי שלא מגיע לו ומבקש רחמים, ואומר להשי"ת הלא כל מה שיש לי גם הוא חסד ורחמים ממך, וכי יכול האדם לומר שמגיע לו משהו, דכל הפעולות הטובות שאנו עושים הכל חסד הוא מאת ה', ואז האדם מתחנן אל ה' ואומר בבקשה עשה עימי חסד ותעזריני אע"פ שלא מגיע לי אולם אני סומך ומבקש בזכות שאתה רחום וחנון ארך אפיים וכו' וכל הי"ג מדות הנז' אזי תיכף ומיד ממשיך על עצמו מדת הרחמים אע"פ שלעולם לא מגיע לו.

ואע"פ שלא יראה האדם תיכף את ישועתו, אולם בעת שיתמיד בזה לקבל את כל הנהגת ה' עמו לטובה ולא יתרעם או יבוא ח"ו בטענות על הנהגת ה' עמו אלא יודע שהכל לטובתו ומקבל זאת באהבה ומבקש רק רחמים וחסדים לפניו משורת הדין יזכה ברבות הזמן לפעול רחמים וישועות גדולות ועצומות למעלה מן הטבע באשר מעורר רחמיו של השי"ת שהם למעלה מהבנת ודין וסדר העולם, ולמעלה מהבנת האדם בכלל, באשר סוד זה של י"ג מדות הרחמים נתן השי"ת לנו בניו לגודל אהבתו אותנו, והוא סוד ודרך נפלא לעורר רחמיו וחסדיו של השי"ת נגד המקטרגים וסדר העולם, ולכן נודע שהי"ג מדות הרחמים הם בפר' הכתר ששם הוא רחמים פשוטים כנודע.

וזה סוד ענין ויגש אליו יהודה הרומז ליחוד שממנו באים ההשפעות, שהיחוד הזה הוא סוד וענין הדבקות שנדבק האדם בהשי"ת לעורר את רחמיו הרבים ולהמשיך על ידם שפע טובה וברכה לו ולמשפ' ולכלל ישראל.

וזהו חיזוק נלא לכל בר ישראל תמיד להיות מתנהג בהנהגה זו, וח"ו לבל יתיאש ויצטער בראותו שבאים עליו רוב נסיונות צער ויסורים, אלא יתחזק לקבלם באהבה ולעורר רחמי ה' וחסדיו עוד ועוד ויזכה לפעול כל ישועותיו ועניניו לפרט ולכלל.

ספה"ק דגל מחנה אפרים

עוד יש לפרש ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה.

על דרך שאמר אא"ז נ"ע זללה"ה כי כל המלכות והגדולה נפסק לו לאדם במלכות שמים וכמאמר חז"ל (ברכות נח. בבא בתרא צ"א:) על פסוק והמתנשא לכל לראש אפילו ריש גרגותא משמיא מוקמי ליה והיינו אפילו שררה קטנה הכל תלוי אם יפסק משמים יגיע לאדם ואם לאו לאו, ועל ידי זה תבין מה שאמרתי על המשנה (ראש השנה ב'). באחד בניסן ראש השנה למלכים כי החודש ניסן הוא גולגלתא דמלכא ושם נעשה רשימו לכל מיני מלכות הנפסקים למלאכים הממונים על האומות זה ישפיל וזה ירים ועל ישראל ועל גוי יחד לפסוק לו גדולה משמים וזה החודש נקרא אביב ואותיותיו מורים על זה בי אב פירוש בי גדולה הנקרא אב כמו (בראשית מ"ה, ח') שמני אלקים לאב לפרעה וגו' גם בי אב היינו אב לכל החדשים גם יש לומר אב י"ב שהוא אב וראש לכל החדשים שהם י"ב כמו שכתוב (שמות י"ב, ב') ראש חדשים ולפיכך בי אב לשון גדולה היינו כי בחודש הזה נפסק גדולה לכל מי שירצה ה' לגדלו ולהמליכו, וזה יש לפרש ויגש אליו יהודה שהיה שורש למלכות בית דוד והיה בחינת מלכות שמים ובו נפסק גדולה לכל מי שירצה ה' לגדלו ולהמליכו וזהו בי אדני היינו האדנות והגדלות שלך בי הוא תלוי וממני נפסק לך שאני בחינת מלכות ולכן ידבר נא עבדך היינו מהראוי היה שתדבר עמי כעבד אל אדניו אשר בידו להסיר מעליו את ממשלתו וליתן לאחר וזהו ידבר נא היינו מהראוי הוא שתדבר עמי בלשון עבדך שתכנה עצמך עבד לי והוא שאמר לו ואל יחר אפך בעבדך היינו שאל תכעוס בזה שאני אומר לך שתכנה עצמך לעבד לא מפני גנותך כי כמוך כפרעה היינו כי באמת חשוב אתה בעיני כמלך עצמו אך המלך עצמו גם כן תלוי בי מלכותו והבן:

ספה"ק מאור ושמש

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה, ויבואו ארצה גשן ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי:

נוכל לדקדק מה שנאמר ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה מפני מה לא הודיע לנו הכתוב ביאתו אל יוסף וחזרתו ליעקב להורות לו הדרך, ומהו שכתוב תיכף ויבואו ארצה גשן. גם דרשו חז"ל שמפני כך לא נפל יעקב על צואר יוסף שהיה קורא קריאת שמע. ומקשים העולם באם היה אז עונת קריאת שמע מפני מה לא היה יוסף קורא קריאת שמע, גם כן מה שאמר יעקב אמותה הפעם, מדרש רבותינו ז"ל ידוע, ועדיין יש לנו דברים בגו. ונראה לי לפרש בדרך רמז וסוד על פי מה שהרחבתי הדבור בפרשת מקץ על פסוק עלי היו כולנה, עיין שם ותמצא נחת, כי המייחדים מהספירות הקדושות המה שלשה דהיינו דעת בסוד משה ותפארת בסוד יעקב ומדת צדיק הוא סוד הברית הוא סוד יוסף הצדיק המה השלשה המייחדים ומקשרים כל המדות ומשפיעים מעילא לתתא וכל ההשפעה המה משפיעים לסוד הברית הוא מדת צדיק ומדת הברית הוא המשפיע לעולמות התחתונים היינו למדת המלכות הוא סוד יהודה הוא המלכות שמים וזה הוא היחוד השלשה:

עוד נראה להקדים לפרש לידע לדרוך בדרכי השי"ת מקטנם ועד גדולם היינו שמתחלה בימי נעורים בעת ביאת אצלו היצר הטוב המתחיל להתלהב לבו לילך בדרך ה' תמימה או היצר הרע הוא המבקש תחבולות לבטלו ממעשיו הישרים ומראה לפניו כאילו המה הרים גדולים ומים עמוקים ואז צריך האדם להחזיק עצמו במעוזו להרגיז היצר הטוב על היצר הרע ואותם הזמנים נקראים ימי קטנות, ובהיותו מחזיק עצמו לעבודת השי"ת אז בא הוא לגדלות היינו שמשיג לאיזה שכליות ונקרא גדלות ראשון ואחר כך נופל קצת ממדריגתו מחמת שעדיין היצר הרע מגביר עליו ונקראת קטנות שני אז יראה להתחזק עצמו בכל האפשריות והצטדקאות לעבודת השי"ת בתשוקה גדולה ובהתלהבות גדול אז בא אחר כך למדריגה היותר גדלות ולשכליות יתירות וזו נקראת גדלות שני שאז הוא נדבק במוחין עילאין ואינו נופל שוב ממדריגתו ונשאר בדביקותו הם המה הדרכים הישרים המטיבים ללכת בהם בדרכי השי"ת:

ספה"ק באר מים חיים

עוד ירצה באומרו ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני.

על פי אשר הארכנו בחיבורנו סידורו של שבת (שורש ח') בפירוש מאמר נעים זמירות ישראל (תהלים קט"ז, ט"ו) אנה ה' כי אני עבדך וגו'. ושורש הענין בקיצור מופלג בדרך משל למלך שיצא לטייל בשווקים וברחובות בעיר המלוכה שלו וכל השרים ועבדי המלך ויועציו פחות וסגנים הפרתמים עומדים אצלו מימינו ומשמאלו לבושים בגדי בוץ וארגמן בגדים היקרים הבאים ממדינות הרחוקות ואיי הים וטבעות זהב על ידיהם עם כל מיני אבני יקר שוהם וישפה המאירין ומבהיקין מרחוק לאלפים אמה ויותר, ועטרה בראשם מהודר ומיופה בכל מיני זהבים הטובים המהודרים, ומופיעים עד שמחשיך עין כל בריה להביט אליהם, ושאר מיני דברים היקרים אשר עליהם שאין שיעור וערך להם, וזה שבח עבדי המלך ויועציו. אבל שבח המלך ולבושיו וכתרו ודאי אין להאמר ואין להספר מזיו הדרת יופי הדר זיו פניו המאירין, ובגדיו ומלבושיו ואבנים הטובות היקרים שאין שיעור וערך להם. ובתוך כך כאשר הוא עומד עם כל צבאיו מימינו ומשמאלו בא עני אחד המסבב על הפתחים לבוש בגדי סחבות המטולאים חסר לחם ומשתחוה אל המלך ואומר לו הרי אני עבדך לעבוד אותך. הלא ודאי אשר לצחוק וחוכא ואטלולא יחשב בעיני המלך והשרים והכל יגערו בו וישליכוהו למרחוק לומר מי אתה לומר למלך הרי אני עבדך וכי זה כבוד המלך שיהיה לשר עליך ואתה עבדו הלא כל אלה העומדים לפניו עבדיו הם ואתה אינך ראוי לרחוץ את רגלי עבד אחד מהן ומכל שכן לומר למלך אני עבדך:

והנמשל מובן מאליו כי מי שעיני שכל לו ומבין קצת דקצת לפי ערכו מעט מזעיר גדולת יוצר בראשית מלך מלכי המלכים הקב"ה כמה עבדים ומשרתים יש לו ברוך הוא הלא דברים הקטנים פחותי הערך מה שאנו רואים בעינינו מעבדיו ומשרתיו הם השמש והירח והכוכבים והרקיעים וכל העולם ומלואו ולמעלה למעלה מה שיש אלפי אלפים רבוא רבבות כתות מלאכי השרת המלאים זיו ומפיקין נוגה ומבהיקין ומאירין באורם הגדול והרב עד אין שיעור וערך. וגדולת כל אחד אין שיעור למו, יש כמלא העולם ויש אחד שיחזיק אלף פעמים כמו העולם ויותר, ועשרה מדריגות יש בהם. והם, אישים. אראלים. חשמלים. זיקים. חיות. שרים. אופנים. עירין. קדישין. מלאכים. בני אלהים. וכולם כאין ואפס ממש נגד עולם האצילות. וזהו מה שאנו יודעין ונמסר לנו בקבלה וחזן מה שעין לא ראתה אלהים זולתך שאין שיעור וערך למו. ונמצא איך יוכל אדם אשר על הארץ בשר ודם עפר ואפר טיפה סרוחה קרוץ מחומר לומר לאל רם ונשא כזה הרי אני עבדך ודאי שח"ו יראה כמחייך ח"ו במלכו של עולם לומר שהוא מלך על עבדים כאלה ואלו עבדיו:

ואכן לצד שנשמות ישראל עמוסים מני בטן ונחצבים מתחת כסא כבודו יתברך ונדמו בזה לבן הנולד בבית המלך מאמתו ועבדו שיליד בית הוא ועבד מעת הולדו וממילא בעל כורחו עבד הוא אם שאינו ראוי לעבוד למלך הרי בן אמתו הוא ובנה

הנולד לה עבד מילדותו הוא ומה שאמת אמת הוא אף שאינו בדרך ארץ. ולזה אמר דוד המלך ע"ה בשבירות לבבו אנה ה' כי אני עבדך כלומר אני מבקש ומתחנן מאוד מלפניך במה שאני רוצה לכנותי אליך לעבד לך לעבוד עבודתך כי אין זה כבודך ומה אעשה שהרי בן אמתך אני כבן הנולד מאמתו של מלך שבעל כורחו הוא עבד המלך אף על פי שאינו ראוי וכן אני האמת הוא שאני עבדך וקבל האמת ממי שאמרו ואיך שאני בבחינה הבזויה מכל מקום אני רוצה לעבוד אותך לעשות עבודתך בתורה ומצוות שהן כתרי כתרים אליך והגם שאיני ראוי לעבודה זו מכל מקום בן אמתך אני ואני מבקש מלפניך שרצוני להיות עבד לך לפי מדרגתי ובחינתי ועיין שם שהארכנו בזה:

והנה אמרו חז"ל (בראשית רבה צ', ב') בפסוק (בראשית מ"א, מ"ד) אני פרעה ובלעדיך לא ירים וגו' אמר ר' שמעון בן לקיש שני פרשיות הכתיב לנו משה בתורה ואנו למדין מפרשת פרעה הרשע, דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו (ויקרא י"ט, ב'), יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני ה' וגו' קדושותי למעלה מקדושתכם ואנו למידין אותה מפרעה הרשע ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה וגו' יכול כמוני תלמוד לומר אני פרעה גדולתי למעלה מגדולתך, וכן והיית רק למעלה (דברים כ"ח, י"ג), יכול כמוני תלמוד לומר רק גדולתי למעלה מגדולתכם ואנו למדים וכו' עד כאן. הרי שמדברי פרעה אנו למדים גדולתו של הקב"ה למעלה למעלה: ובוה נבוא בביאור הכתוב כי נודע למעמיקים בחכמה, אשר צדיקים הגמורים ההולכים לפני ה' בהשגת החכמה ומדע ידברו דברים בחכמתם אשר השומע ישמע שהוא מדבר אליו לכבודו, ולבבו לא כן יחשוב כי הוא מדבר רק לפני מלך עולמים ברוך הוא, ואליו הוא נושא את נפשו, כאמור בזה"ק (וישלח קע"א ע"ב) במה שאמר החסיד דוד המלך ע"ה לנעריו שיאמר משמו לנבל כה לחי ואתם שלום וגו' וזה לשונו, והא אתמר דאסור לאקדומי שלום לרשעים וכו' אלא הא אתמר דלקודשא בריך הוא קאמר וחשיב נבל דעליה קאמר וכו' עיין שם שהאריך בזה, וכן מצינו בהשתחויות יעקב אבינו לפני עשו ז' פעמים שהיתה כוונת לבו לשמים לבד להשתחוות לפני השכינה שעברה לפניו כמאמר הכתוב (בראשית ל"ג, ג') והוא עבר לפנייהם וכמו שאיתא בזה"ק (שם). ועל כן הנה יהודה בחיר ה' בבואו אל בית המלכות לבקש מלפני המלך שאלותיו, ודאי אשר כוונת לבו באמת היה רק למלך האמת מלך מלכי המלכים, ומאתו ביקש ושאל שאלתו כי הוא העונה לכל שואל ומבקש, לא אחר. ובפרט בדבר הנוגע למלך אשר לב מלכים ביד ה' ואינו תלוי בבחירתו כלל, ודאי שרק לשמים שם פני בקשתו, ורק שאמר דברים שיסבור מלך הארץ שאליו הוא מדבר. ועל כן אמרו חז"ל (רבה שם) באמרו ויגש הגשה לתפילה ואין תפילה אלא בלב כי בלבו היה מתפלל רק למקום לבד. ועל כן התחיל לדבר לפני אדון העולם ואמר בי אדני כלומר שאני מבקש מלפניך במה שאני מכנה אותך לאדון לי שאינו מהמוסר ואך מה אעשה ועל כרחך אתה אדני, ידבר נא עבדך דבר באזני אדני פירוש שאני אדבר דבר שאין לו שומע רק אזני אדני שאין אדם אחר מבין דיבורי וכוונתי ודברי אלה יכנסו באזניך כי אתה שומע תפילה. ותיכף חזר לומר במה שאמר ידבר נא עבדך שכינה את עצמו לעבד אלהי עולם שאינו

ראוי לזה, ביקש וענה ואל יחר אפך במה שאמרתי עבדך אני שאיני כדאי והגון לזה, לרוב גדולתך וקדושתך. ואם תאמר מנין אני יודע גדולתך וקדושתך כל כך הלא מעולם לא הייתי בשמים לראות עוזך וכבודך לזה אמר כי כמוך כפרעה שמאני של פרעה אנו למדין אשר גדולתך וקדושתך הוא למעלה למעלה ונאה לקדוש פאר מקדושים המה עירין קדישין וכל צבא מעלה ולא מאתי בשר ודם וכו' על כן אני מבקש ומתחנן לפניך, על דברי עבדך אני, כי ההכרח לא יגונה לומר דבר שהוא באמת ובהכרח כן, ובפרט עתה שצריך אני לומר כן לפני מלך הארץ. ובאמת אין זה אדון ואין אני עבד לו ועיקר האדון אתה אתה הוא וכוונתי רק אליך, ואני עבדך בן אמתך ככל הנאמר:

הודעות חשובות:

בסימן טוב ומזל טוב

הננו להזמין בזה את קהל אנ"ש באי ומתפללי בית ה'

לשמחת התנאים

לבית מז"ר הרב שליט"א

שתתקיים ביום א' הקרוב אור לט' טבת באולמי

קונטיננטל רחוב בן יעקב 21 בני ברק

בשעה 8:00 בערב.

*

הננו להודיע לקהל באי בית ה', שבע"ה ביום ג'

צום עשרה בטבת יתקיים כאן בבית מדרשינו:

תפילת מנחה ותיקון שובבי"ם

לרבותינו האר"י והרש"ש זיע"א לתיקון הנפש

זמן תפילת מנחה: 3:15. זמן תפילת מעריב: 5:05.

זמן סיום התענית: 5:11. לר"ת: 5:53.